

1945 - Večer - 2010

Kako smo delali Večer

Naj živi lokalna rubrika

MIRKO ČEPIČ

Na Večeru sem se zaposlil 15. oktobra leta 1953. Postal sem deseti član kolektiva. Kolikor vem, sem edini od tedanje deseterice, ki še živim.

Pri časopisu sem se zaposlil kot urednik lokalne redakcije. V njej sem bil edini urednik in edini novinar. Kaj naj pravzaprav naredim?

V tistem času je bil Večer, kot ostali slovenski dnevnik, izrazito politično glasilo. Nič nismo poročali o dnevnem življenju. In kaj je to dnevno življenje? Ljudje so hodili na tržnico, se vsak dan pogovarjali o prometnih nesrečah, čeprav še ni bilo avtomobilov. V časopisu pa nič. Kaj bi poročali o dnevnih prodaji kruha, mesa in ostalih dobrin! O tem se ni govorilo, kaj šele pisalo.

Spomnim se, da sem med prvimi uvedel redna poročila s trga. Pri tem sem bil posebež. Zjutraj sem na učiteljišču poučeval zgodovino filozofije. Ko sem šel mimo tržnice, sem se odločil, da zapišem ceno krompirja, solate, paradižnikov in drugih živil. Toda, znašel sem se pred problemom. Kam naj vse to zapišem? Odločil sem se in podatke napisal na hrbtno stran svojih predavanj iz zgodovine filozofije. Tako je nastala potreba po papirjih, na katere sem začel zapisovati dnevne dogodke. In tako je nastajala lokalna rubrika.

Kmalu po uvedbi lokalne rubrike smo doživeli ugoden odziv. Ljudje so nam začeli pošiljati poročila iz svojih lokalnih skupnosti. Javnost so hoteli obvestiti o svojih dogodkih. Šlo je za srečanje ljudi na raznih sestankih, na katerih niso več govorili zgolj o dnevnih politiki, temveč o dnevnih potrebah. Šlo je za stanovanja, za skrb za otroke, za ustanavljanje otroških vrtcev in za zadovoljevanje številnih drugih dnevnih potreb. Na ta način je dobila lokalna rubrika svojo veljavo in del k temu sem prispeval tudi sam.

Rojevanje prvega Večerovega tednika

OTMAR KLIPŠTETER

Bili smo rosi in zato oplojeni z mnogimi svežimi zamislimi o tem, kaj vse bi se dalo v Večeru narediti bolje, dodatno in - kajpada - imenitno. Tedaj nas je bilo pri Večeru zaposlenih 100, s sodelavci v upravi vred.

Kakor je pogosto, je odmevnejšo novost rodila stiska vodstva redakcije na čelu z modrim Milanom Filipčičem in z novostim naklonjenim odgovornim urednikom (pred kratkim preminulim) Dragom Simončičem. Potem ko je dve leti ležal v zabojih na dvorišču (stare) tiskarne nov angleški rotacijski stroj, so ga navsezadnje postavili v nove prostore tiskarne (ki so sedaj trgovina Mercator in Merkur) in se je tam njegov počitek nadaljeval. Balo se je namreč vodstvo tiskarne na njem tiskati dnevnik upravičeno - ker z njim tiskarji še niso znali brezhibno

tiskati. In smo novinarji nergali, ker je Večer še nadalje v otožni kakovosti metala iz sebe prastara rotacija.

Kritično razpoložena sva z Milanom Golobom nekega dne dregnila Simončiča, da bi na novosti lahko tiskali vsaj kakšen tednik. V Mariboru ga ni bilo, ker je prevladovalo mnenje, da lahko kaj tovrstno novega uspe samo v prestolnici. (Partijo je namreč motil že Večer na robu države in ga je želela pridružiti Delu. Kar ji ni uspelo, so pred časom lastniško udejanjili kapitalisti.)

Drago Simončič je reagiral na najino kritiziranje presenetljivo: "Pa naredita tednik, če mislita, da je možno!" in je oba nergača stisnil v kot, v katerem sva ga nepremišljeno lahko miselno retorično vprašala: "A misliš, da ne bi zmogla?!"

Sledilo je nepričakovano naglo ukrepanje vodstva redakcije: ponudilo nama je 24 strani Večerovega formata, ekipo, ki bi si jo lahko (večinsko) izbrala, in štiri sobe za redakcijo. Nakar sva se znašla pred ogromno vprašanji: kakšen naj bo tednik, kakšna naj bo vsebina, s kom naj bi jo ustvarjala in še in še je bilo drugih vprašanj na kupe, na katera (še) nisva vedela odgovoriti. Nekateri kolegi(ce) so predlagali, da naj razširimo tedensko prilogo Sedem dni, a sva terjala lastno edicijo in sva - zato, da bi bila na videz debela - sklenila razpoloviti strani v format, ki se je ohranil tedniku do danes. Nisva predvidela okornosti tiskarne, ki potem tednika ni obrezala in so ga morali bralci.

Stran / Page: 12

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 2450 cm²

2 / 7

Novinarsko delo sva že kar dobro poznala, zato sva vedela, da v hiši ne bo dovolj peres za kakovostno zapolnjevanje vsebine, zato sva si izbojevala pravico, da smeva nagraditi sodelavce z za tisti čas najvišjim slovenskim honorarjem - 8000 dinarjev za avtorsko tipkano stran. Kar se je hitro razvedelo in so se nama ponujali pisci zunaj hiše - denimo Igor Gruden, ki je ustvarjal sijajen humor, ter Drago Senica - Pi, ki ga rojeva še danes. Tudi večerovci so radi pomagali, ker so za svoje čezmerno delo prejeli omenjeni mamljivi denar.

Ekipo sva sestavila takšno, s katero sva bila zadovoljna: obe dami Jagoda Florjančič in Jelka Šprogar sta skrbeli za "ženske" vsebine, striček urednik Branko Ivnik za otroške in za TV-sporod, Janez Cundrič in Drago Jančar pa sta bila reporterja. Oba urednika pa sva tudi morala napisati skoraj za vsako številko kakšno reportažo. Uvedla sva črno kroniko (novost za tisti čas), ki ji je ekskluzivo priskrboval dopisnik beograjske Borbe Smail Festič, njegovi teksti pa so bili objavljeni v odlični slovenščini, ker je bil za prevajanje odgovoren tedaj še ne najbolj slaven sodobni slovenski pisatelj. Odobrili so nama pol tajnice - Metko Štefotič (ker je morala tipkati tudi tekste Večerovcev) in tehnična urednika Marka Napasta (kroničnega sestavljavca Večerovih križank) ter Francija Hauca (očeta šefa Pošte).

Oblikovno zasnovano nama je ustvaril ugledni oblikovalec Boris Kos, a le za prvo in zadnjo stran ter menda tri notranje, ostalo so improvizirali hišni tehničarji. Ker se je mudilo, saj je rotacija nestrpno čakala na razdevenje in nekateri ljubi sodelavci na najin neuspeh, je samo čudež preprečil luknje v najinih želodcih med nervozo pripravljanja novosti. Navsezadnje je bila prva številka zgotovljena in sva z Milanom pred rotacijo čakala nanjo, a je iz valjev priteknel počrtnjen rotopapir. Vrgla sva opolnoči iz postelje tehničnega direktorja tiskarne Čanzka, ki je potem do jutra dosegel, da je izšel 6. januarja 1972 prvi Večerov tednik 7D. Če bo leta 2012 še živ, bo proslavljal 40. obletnico. Na eno od prejšnjih me niso povabili.

P. S. Prvi 7D nam je naprtil prvo tožbo, saj je mladi par, ki naj bi ob našem članku o spolni vzgoji utrpel duševne bolečine, na sodišču iztožil 50.000 dinarjev odškodnine. Pozneje pa sta nekajkrat partijska velmoža Popit ali Šetinc delavcem tovarne verig (in prisotnim novinarjem) potožila, katere politične bolečine jima je prizadejal kateri tekst v 7D.

Včasih je tudi cela časopisna stran premalo

MILAN GOLOB

Ko se je pri nas pričela širiti epidemija finančnih piramid, je okužila prodajalce, arhitekto, mehanike, doktorje, delavce, vse. Tudi v Večerovi hiši so se takšni denarni piramidi nekateri pridružili. V sistem so vložili devizni prihranek, pridobivali nove igralce in čakali veliki izplen. Tisti, ki so pobrali v nizanju teh denarnih piramid prve premije, so bili karseda vztrajni pri novačenju novih vlagateljev. In svojega besednega snubljenja niso pozabili podkrepiti s potrdili o prejetih okroglih vsotah šilingov.

Sedež piramidnega sistema je bil v Münchnu, predstavnik za naše kraje pa je bil neki koroški Slovenec Haderlap, ki je v Lipnici izplačeval premije in delal reklamo za to enkratno priložnost, kako z malo truda priti do čedne vsote denarja.

Skupina znancev me je nekega dne povabila v Lipnico na srečanje s piramidnim čudodelnikom in njegovo čedno asistentko, ki je pomagala šefu zapeljivati nove igralce tudi z zapeljivimi, obetajočimi pogledi, ki so govorili: "Kaj čakate, pridružite se srečnežem!"

Moji znanci so bili razočarani, ker tistega popoldneva tudi po treh vrčih piva nisem postal njihov soigralec. "Nisi videl inženirja, ki je pravkar prejel ček, za gledališkega igralca?" je bil zadnji poskus, naj se iz nejevernega Tomaža prelevim v zvestega soigralca naslednje finančne piramide.

Pravijo, da časnikarji bolj po malem spreminjamo svet okoli sebe. "Če hočeš kaj spremeniti bolj na mah, potrebuješ vzvod - takšen vzvod pa

je politična stranka," se spomnim besed znanega zdravnika, ki je šel v politiko, da bi reformiral zdravstvo, postal minister, pa tudi s tem vzvodom ni imel sreče. Tudi njegova reforma ni uspela.

Je pa naju s kolegom Srečkom Niedorferjem ob epidemiji denarnih piramid prevzela misel, da bi novinarska raziskovalna akcija morda pa le obvarovala marsikaterega najinega bralca pred razočaranjem, ki bo neizogibno pričakalo večino tistih, ki so bili pripravljeni verjeti, da vlagatelj v piramide ne bo nikoli zmanjkalo. Ker, kot so hiteli dopovedovat snubci v to denarno bližnjo bodočnost, so tu še Rusi, Kitajci, Japonci... Zanimivo, da Afričani niso bili nikoli omenjeni.

Dogovorila sva se, da igro raziščeva. Tam, kjer je bil štab te tedaj že na široko razpredene mreže: na sedežu piramidnega sistema v Münchnu. Na obrobju Münchna sva v stanovanjsko-poslovnem bloku zaman iskala spodobno velik napis Fair play. Našla sva le poštni nabiralnik z napisom firme te piramidne igre, poslovni prostor pa je bil kar najeto stanovanje.

Piramidna grofa sta naju prijazno sprejela, pili smo šampanjec in brez vstopne premije sta nama ponudila, naj se preizkusiva še midva, kako finančna piramida zanesljivo dobro deluje. Ker je bil čas Oktoberfesta, sva imela tako rekoč v žepu tudi povabilo, naj se malo pozabavava na tej tradicionalni mega veselici piva. Seveda vse na stroške Fair playa.

Ko pa sva vztrajala in pritiskala, naj vendar razložijo, kako je mogoče, da v njihovi piramidi vsi obogatijo, tudi tisti, ki bodo vstopili v sistem kot zadnji, je eden od direktorjev nejevoljno dejal: "Ste že videli kakšnega osla, ki mu ne bi dajali krme, izpod repa pa bi mu kar naprej leteli zlatniki?"

Ker je bilo piramidnima grofoma jasno, da izpod najinega peresa ne bo za piramidno igro afirmativnega članka, je bilo prijaznosti konec. O najinem raziskovalnem obisku v Münchnu sva v Večeru objavila celostransko reportažo s končnim sporočilom: Ne nasedajte! In preveč sva verjela, da sva marsikoga obvarovala grenkobe, ko bi ostal

Stran / Page: 12

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 2450 cm2

3 / 7

brez lahkega zaslužka in brez svojega denarnega vložka.

Ko so piramide poniknile, ko ni bilo več zavajajočih srečanj dobitnikov premij, nama je bilo najbolj žal znanca, ki si je sposodil tri tisoč mark, jih vložil v piramidni sistem, prepričan, da bo obogatel, in ostal praznih rok. Pa tudi brez nekaj znancev in prijateljev, ki jih je zvalil v dobri veri, da bo vse tako, kot so mu zagotavljali.

In čez čas se je začel širiti nov virus enkratne priložnosti, da kako prideš z malo truda do denarja. Morda prav ta čas kdo kje snuje mrežo nove enkratne velike priložnosti.

Pretežno "svinčena" leta

BRANKO MAKSIMOVIČ

Na Večer me je poleti 1963 kot počitniškega praktikanta pripeljal Otmar Klipšteter, znameniti Fredi, sicer moj košarkarski trener pri Braniku. V pisanju (in pesnjenju) sem se poskusil še kot gimnazijec pri študentski Katedri. Med študijem na pravni fakulteti v Ljubljani sem bil Večerov štipendist in vse drznejši avtor, saj sem pogum in znanje kumuliral pri Tribuni. Še preden sem opravil kazensko pravo, me je že doletela prva tiskovna tožba, ko sem pisal o pojavih korupcije ("saj vemo, da lahko do opeke prideš samo z modro kuverto"). Tožbo je vložil neki prizadeti, čeprav neimenovan poslovodja, Večerov odvetnik pa je svetoval, naj pristanemo na poravnavo, češ da sta sodnik in tožnik v isti lovski družini. Po diplomi sem kot pravnik spisal edino Pravilnik o samoupravni delavski kontroli v ČZP Mariborski tisk in 30 let pozneje pravilnik o spremljanju prvih demokratičnih, večstrankarskih volitev na TV Slovenija.

Vmes so bila "svinčena leta". Nekateri za to obdobje ne uporabljajo narekovajev, meni se zdijo upravičeni le v posamičnih primerih. Najhujše povojno in poznejše stalinistično nasilje je bilo že zdavnaj za nami. O Večerovi najodmevnejši "cestni aferi" iz leta 1969 sta avtorja (že omenjeni Fredi in Milan Golob) pozneje v kakšni prijateljski družbi bolj anekdotično pripovedovala, kako jima je njuno

"globoko grlo" (nekdanji generalmajor Alojz Žokalj, sodelavec Staneta Kavčiča) v zadnji gostilniški sobi v Mozirju postregel s podatki o prikrajšanju Slovenije pri delitvi zveznega denarja za gradnjo avtocest.

Pri Večer u političnih pritiskov nismo občutili v najtrši obliki, saj je CK-jevsko "pranje glave" na poti iz Ljubljane ublažil dolgoletni glavni urednik Milan Filipčič, ki ga je odlikovala močna hrbtenica, odgovorni urednik Drago Simončič pa se je vselej zavzemal, da bi Večer

(ki smo ga takrat oglaševali kot "največji slovenski popoldnevnik") oblikoval v sodoben srednjeevropski časnik.

V duhu razraščanja liberalizma so se le kot reminiscenca utrinjali spomini na resnično svinčene čase. Tako sem tudi sam začel razgrinjati resnico o dachavskih procesih, ko sem objavil pogovor z republiškim poslancem Ivanom Kreftom, ki je postavil poslansko vprašanje o rehabilitaciji nedolžnih žrtev. Nehote pa sem tudi sam opravil rehabilitacijo književnika in nekdanjega kolege (tudi večerovca) Cvetka Zagorskega. Z njim sem opravil pogovor ob 30-letnici Društva novinarjev Slovenije, ne da bi vedel, da je bil obsojen kot informbirojevec in da je bil zaprt na Golem otoku. Pač pa smo kot nekakšen kufkovski odmev minulih časov sodoživljali obsodbo prijatelja in kolege Draga Jančarja, ki pa ga niso spravili za rešetke zaradi pisanja, ampak zaradi "sovražne propagande".

Med takratnimi drznejšimi dejanji je bilo tudi krajšanje Titovih govorov. Dotlej so jih objavljali le "integralno", kot jih je razpošiljal Tanjug. Meni se je zdelo, da bi v skladu z Večerovim geslom "kratko, jasno, jedrnato" lahko iz Titovih nastopov oklestili mašila ("ovaj, šta sam hteo da kažem") in manj pomembne stavke, tako da bi bile bolj jasne glavne misli. Nekateri bolj pravoverni tovariši so imeli pomisleke, češ da ne moremo "cenzurirati maršala", nekdo je celo

svaril: "Če ga bomo krajšali, bodo nas skrajšali za glavo." Očitno pa so pristojni zaznali pozitivni učinek takšnih kozmetičnih posegov, saj sicer pozneje ne bi mogel iz Beograda poročati o obiskih predsednika Nixona in generalnega sekretarja Brežnjeva ter Tita spremljati med obiskom v Rimu in Vatikanu.

Krajšanje dolgovoznih nastopov pomembnih tovarišev na raznih sestankih in proslavah je postalo rutinsko opravilo. Še posebej pa se mi je vtisnilo v spomin, ko sem sredi 70-ih let med "klestenjem" govoranc takratnega partijskega veljaka Franceta Popita naenkrat ugotovil, kako zanimive misli razvija sicer precej pust "trdorokec". Šele leta 1990 sem ugotovil, da je te govorniške bisere nasul nihče drug kot Slavoj Žižek, ki je takrat deloval v Marksističnem centru. To mi je priznal sam, ko smo se zaklepetali ob kavi po nekem televizijskem nastopu.

Tako je pač bilo. A čas se spreminja in mi z njim. Tudi Večer.

Poznati razlike

VILI VUK

Več kot polovica mojih štiridesetih delovnih let je minila pri Večer u v času, ki so mu spreobrnjeni komunisti, danes delujoči v strankah desne sredine, določili do skrajnosti negativno zgodovinsko oznako. Njihova zgodovina je napolnjena s sovraštvom, prehajajočim v legendo, ki naj bi zdaj živečemu ljudstvu dopovedala, da je diktatura v socializmu vladajočih segala edinole v pregon vseh, ki se niso ravnali po načelih tedanjega sistema. Nikoli nisem bil član Zveze komunistov in sem vendarle v tisti okrutni enoumnosti bil urednik kulturne rubrike, v osemletnem premoru pa tudi direktor Pokrajinskega muzeja v Mariboru, kjer sem dočkal politično spremembo in okusil darove demokracije.

Ni se mi zdelo, da je kakšna razlika med prej in zdaj, ob tej ugotovitvi in ob Večerovem jubileju pa je morda zanimivo, da sem vse dneve prejšnjega tedna preživel v Dresdnu in Meissnu in se tam z žurnalističnimi znanci pogovarjal o mojem političnem svetu brez razlik. Oni pa jih poznajo, poznajo zapore v Bautznu (lužiškoserbski Budišin), kamor je ljudska oblast Nemške demokratične republike pošiljala množice oporečnikov, poznajo razliko, v medije prineseno s prihodom kapitalistične demokracije. Sprva jim je bilo težko verjeti, da je Bautzen le še spomin, kot jim je bilo nerazumljivo, da je moja zgodba s filmom Bitka ne Neretvi, ki sem jim jo povedal, minila brez taborišča. Nekdo med nemškimi znanci se je namreč spomnil našega Ertla in njegovih "okrutnosti", ki so bile Evropi sporočene prek ljudskih strank v evropskem parlamentu. Moja novinarska prigoda iz zgodnjih del je taka: leta 1968 sem se v Sarajevu udeležil premiere filma Bitka na Neretvi in o njem potem v Večeru napisal negativno oceno. Za zgodbo je pomembno srečanje s Titom, ki je bil glavni lik Bulajičevega filma. Tito je dopoldne po premieri povabil na srečanje novinarje nekaterih redakcij iz Jugoslavije, tako sem se pred njim z Večerom znašel tudi jaz. Opazovali smo predsednikovo razpoloženje in razigranost filmskih igralcev, nakar je nekdo vprašal Tita, ali mu je film všeč. Seveda, je rekel, toda o vrednosti filma boste pisali vi kot filmski kritiki. Neobremenjeno sem v Večeru film označil za nepomembno akcijsko dramo, v nekaj dneh pa je iz tedanje zvezne skupščine v Beogradu glavni urednik Večera Milan Filipčič dobil opomin, da Večer z odklonitvijo Neretve blati lik predsednika. Kaj storiti? Se prestrašiti, se zbiti Udbe? Uredniku sem omenil Titove besede, ki so pomenile njegovo nevmešavanje v stališča kritik. Tako se ni zgodilo nič. Moji prijatelji v Dresdnu so rekli, da bi za takšen "zločin" njihov Stasi zame zagotovo poiskal celico v Budišinu.

V tem je bistvo razlike med Titovo "diktaturo" in Ulbrichtovo ter Honneckerjevo diktaturo. V času

"komunističnega nasilja", kot to tvorbo zdaj označuje del nove politike in zgodovine, smo novinarji živeli tudi v lepi svobodi.

Življenje z življenji

SREČKO NIEDORFER

Ko sem čez poletne počitnice hodil v Prlekijo, so me oča, moj dedek torej, Matija Megla, vprašali, kaj bom, ko bom velik. Pojma nisem imel. "Dober jezik maš," so rekli, "pa nikdar ti nemrem priti na kraj, če se zlažeš. Lehko bi bija župnik al po mortu advokat. Češ ša štundidart za župnika, dobiš za prvo mešo od mene tele, če za advokata, pa boš itaki meja peneze."

Dosti kasneje, ko je bil že hudo betežen, me je vprašal: "Kaj pa si se te ti zvičija? Kaj delaš?"

"Novinar sem."

"Kaj je to?"

"V cajtunge not pišem."

"Ja, ja, sen ti že nekda reka, da maš dober jezik pa ke znaš dobro lagati."

No, novinarstva nisem nikdar jemal kot laganje in zmeraj, kadar sem pomotoma kaj zapisal ali koga nemara celo očrnil, sem imel hude moralne mačke. Zmeraj sem se rad opravičil, ampak zapacaj ti koga z golažem, če že ne kar z gnojnico, madež se mu bo poznal, pa naj ga še tako drgneš z mokro krpo.

Eh, seveda, potem sem slišal še sto najrazličnejših definicij novinarstva, od blagih, kot je denimo pisun, do člana bande revolver cajtunga, mrhovinarja, političnega oportunist ali rušilca svetlih vrednost naše revolucije, za ene sem bil levi, za druge desni (čeprav sem v resnici, torej praktično, desničar z dvema levima rokama), pa da sem slovenski šovinist in takoj po drugi strani jugonostalgik in tako dalje in tako naprej.

Prebral sem ogromno definicij novinarstva, začeni s tisto od Moša Pijade, da je novinar "vsevedni nevednež". Slednjega rad omenjam, ker mi je večkrat koristil na kakšnih dodatnih izpitih, v JLA itd., kjer so zmeraj rekli: "A, novinar? Od tega pa res ne moreš pričakovati, da bi se spoznal na motorje." Ali pa v vojski: "Ti pa za pisalni stroj, za stenčas, saj ne znaš nič drugega."

V resnici še zdaj ne znam definirati poklica, ki sam ga opravljal vse od gimnazijskih let. Rekel bi, da je bilo teh mojih več kot 40 let na Večeru življenje z življenji drugih, da sem poznal ogromno čudovitih ljudi in nekaj skrajno umazanih, ogromno tragičnih zgodb, a tudi zgodb s srečnim koncem, da sem sodoživljal stotero usod. In to je bilo po navadi najhujše, a velikokrat tudi najlepše.

Hvala ti, Večer, prijatelj stari. In še naprej se tako dobro drži!

... si bo pisal sodbo sam

MIRKO LORENCI

"Mi povemo, kar mislimo," pravi glavni urednik znamenitega Economista John Micklethwait. Kljub svetovni ekonomski krizi, kljub vse bolj razširjeni internetni usmerjenosti ljudi in njihovim spremenjenim bralnim navadam, zmanjšanju dohodkov od oglasov ... se je naklada angleškega resnega in zato spoštovanega časopisa v petih letih povečala za petdeset odstotkov - z milijona na poldrugi milijon. Še nekaj značilnosti ob osnovni (mi povemo, kar mislimo): "Fotografije so še vedno majhne, grafična oprema je podrejena tekstu, članki pa so skrbno sestavljeni, podatki v njih preverjeni, slog prej kot ne suhoparen, vendar ne neduhovit." Tako je opisal angleški časnik nemški Frankfurter Allgemeine Zeitung, ki tudi sodi v kategorijo vrhunskih časopisov.

Ne glede na razliko v velikosti tržišča in višini naklade tudi Večeru (in slovenskemu časopisju nasploh) ne bi škodilo, če bi upošteval napotke, ki jih lahko zastonj dobi pri angleškem velikanu. Vse silne grafične preнове, velikanske slike in spogledovanje z rumenim tiskom pa nove in nove priloge ne morejo nadomestiti skrbno sestavljenih člankov in preverjenih podatkov. Pa

seveda tega ne, da bi moral biti prepoznaven po svojem mnenju. Ne morda po tistem, ki bi ga hoteli vsiliti trenutni lastniki, politiki ali šefi, ki se menjavajo kot po tekočem traku in med katerimi je komajda kdaj kdo, ki ga res zanima kakovost izdelka, torej časopisa. Kakorkoli so slovenski bralci zmanipulirani z namernim ali nenamernim poneumljanjem, za katerega se trudijo vse premnogi množični mediji s tržniki, piarovci in politiki na čelu, še zdaleč niso postali večinsko neumni.

Cankarjev Jerman je v Hlapcih rekel: "Narod si bo pisal sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talar." In podobno se bo zgodilo tudi z Večerom. Le sam si bo pisal svojo sodbo, ki jo bodo seveda izrekli bralci. Milo, kot je bila kar nekajkrat v petinšestdesetletni zgodovini, ali neusmiljeno. In bo tik pred koncem pisal le še zase ali naročnika. Ki ne bo bralec in kupec.

Prava formula

MILAN PREDAN

Če je kak trenutek iz obdobja, ko sem vodil Večer, vreden, da bi ga podoživel, je to gotovo tisto jutro v juliju 1996, ko mi je Alenka, vodja prodajnega oddelka, prišla v pisarno sporočit, da smo po raziskavi Mediane postali najbolj bran resni dnevni časopis v državi. Spomnim se, da sem novico najprej sprejel z nejevero. Čeprav smo v tistem času nekatere številke časopisa tiskali v nakladi celo čez 80 tisoč, se mi je zdelo skoraj neverjetno, da bi lahko "mali" Večer po številu rednih bralcev prehitel "veliko" Delo in da je prav tej generaciji večerovcev uspelo uresničiti sen naših predhodnikov o primatu na domačem dnevniškem

trgu. To je bila dolga pot za časnik, za katerega so še v začetku devetdesetih, ko smo začeli prodor na vseslovenski trg, nekateri ljudje na zahodu Slovenije, ko smo jim ga ponujali, mislili, da je tednik. Saj je bilo tudi v hiši nekaj dvomov, ali se je smiselno iti nacionalni dnevnik, vlagati v drage vseslovenske reklamne akcije, iskati dopisnike tudi zunaj severovzhodne Slovenije, krepiti dopisništvo v Ljubljani. Pa se je pokazalo, da je bila formula prava: z dobrim novinarstvom in s prepoznavno promocijo ("časnik s težo") napasti konkurenco v osrednji Sloveniji, hkrati pa storiti vse, da nas konkurenca ne bo ogrozila na Štajerskem, Koroškem, v Prekmurju, kjer je Večer kraljeval že desetletja. Kraljeval tako zelo, da me je ob rojevanju časnika Slovenec poklical bralec iz Prlekije in od mene zahteval, da ukrepam proti njihove- mu župniku, ker je pri maši nagovarjal vernike, naj odjavijo Večer in se naročijo na Slovenca. Sem veren, je rekel, tega pa župniku ne odpustim.

Navdušenju in ponosu je takoj sledila streznitev: zavedal sem se, da nas bodo tekmeci in politika šele zdaj začeli jemati resno, se nas bati in nam dihati za ovratnik. Na tisti dan smo sicer odprli nekaj šampanjcev, toda že naslednje jutro je bilo praznovanje pozabljeno: spominjam se, da smo v uredniškem odboru imeli precej vročo razpravo, zakaj nas je konkurenca z neko zgodbo prehitela. Tudi v tem, da s seboj nikoli nismo bili zadovoljni, je bila najbrž skrivnost našega tedanjega uspeha; ob zavedanju, da je treba v časopis vlagati takrat, ko je na poti navzgor, ne šele tedaj, ko gre navzdol. ■

Večerovi mejniki

Pripravil: SLAVKO VIZOVIŠEK

9. maj 1945

Uradno rojstvo Večera - kot napovednik osvoboditve mesta Maribor je izšel časnik v nakladi 20.000 izvodov na štirih straneh in z veliko sliko Josipa Broza - Tita na naslovnici, kar je bil v tistih časih tehnološki podvig. Kot zanimivost velja izpostaviti članek na drugi strani, ki govori o sestavi prve slovenske vlade pod vodstvom Borisa Kidriča. O pomenu dogodkov, ki so pospremili rojstvo najstarejšega slovenskega časnika, govori tudi izjava Winstona Churchilla, ki jo je povzel tudi Večer: "Večeraj ob 2.41 ponoči je v glavnem stanu vrhovnega poveljnika zavezniških vojsk v Evropi, ameriškega generala Eisenhowerja, general Jodl kot zastopnik vrhovnega poveljstva nemške vojske in nemškega državnega predsednika velikega admirala Dönitzza podpisal brezpogojno kapitulacijo nemške oborožene sile..."

25. maj 1945

Izide 1. številka Vestnika, neposrednega predhodnika časnika Večer. Uredništvo Vestnika je bilo v Gosposki ulici 25, uprava pa v Gosposki ulici 23. Časnik ureja peščica novinarjev, po več menjavah v vodstvu mu da trajnejši pečat glavni urednik Jaro Dolar. Zaradi pomanjkanja papirja Vestnik izhaja enkrat do trikrat tedensko.

Januar 1949

Vestnik začne izhajati vsak dan.

6. oktober 1951

Nastane priloga 14 dni, pozneje 7 dni, družinski tednik, kot sestavni del rednega časnika.

1. januar 1952

Izdajatelj Vestnika postane tiskarna Mariborski tisk.

10. september 1952

Časnik Vestnik se po anketi med bralci preimenuje v Večer, izhaja popoldne.

OB NOVEM NASLOVU

Tako smo prišli do novega naslova. Naš list se bo odslej imenoval »Večer«. Za ta naslov se je uredništvo odločilo zaradi tega, ker prihaja naš list v roke večine naših naročnikov in bralcev v večernih urah.

Anketa, ki jo je razpisalo uredništvo, je nalcelo na tako množičen odmev, da tega nismo niti pričakovali. Iz vseh krajev Prekmurja, Koroške, iz predelov od Maribora do Ljubljane, celo iz Notranjske in iz drugih ljudskih republik so se oglasili naši naročniki. Mnenje vseh je bilo, da naj dobi »Vestnik« novo ime in tudi drugačen izgled. Težko bi bilo odgovoriti posamično na množico dopisov, zato se uredništvo na tem mestu iskreno zahvaljuje vsem našim naročnikom, ki so sodelovali pri odločitvi o novem naslovu in pri predlogih za urejevanje lista.

Tako razpisana anketa za novi naslov ni bila le ozko vezana na samo izbiro naslova, ampak je uredniškemu odboru vsebovala tudi predloge za urejevanje lista.

1. januar 1953

Glavni urednik Večera postane Milan Filipčič, ki z okrepljeno časnikarsko ekipo in odgovornim urednikom Dragom Simončičem Večer vodi do upokojitve celih 20 let, časnik stalno dobiva nove rubrike, naklada mu v tem obdobju poraste z 20.000 na 50.000 izvodov.

28. november 1962

Uresničene sanje o lastni hiši. Za novo sodobno uredniško stavbo Večera v Svetozarevski ulici 14 dobi arhitekt Rudi Zupan ugledno Borbino nagrado za arhitekturo.

1. maj 1967

Prvič izide Naš dom, revija za lepoto in kulturo stanovanja in okolice.

4. januar 1972

Večer prvič natisnejo v novi tiskarni in na novi ofsetni rotaciji Mariborskega tiska na Tržaški cesti. Preostali slovenski tisk še nekaj let tiskajo s svincem.

6. januar 1972

Tednik 7 dni (7D) postane samostojna edicija.

1983

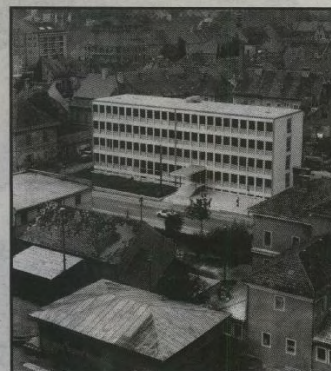
Po Kristini Lovrenčič, Draganu Flisarju, Janezu Švajncerju in Vladu Henigmanu se kot glavni urednik v Večerovo hišo vrne Drago Simončič in z odgovornim urednikom Borkom de Cortijem časnik vodi do upokojitve konec leta 1990.

20. januar 1984

Izide prvi slovenski tabloid - tednik Kaj z erotično vsebino, senzacionalnimi novicami in kasnejšim erotičnim mesečnikom Vroč Kaj.

1989

Vroč Kaj izide v nakladi 500.000 izvodov, najvišji doslej tiskani nakladi v Sloveniji, prodanih je bilo 430.000 izvodov.

Josip Broz Tito v Tovarni glinice in aluminija Kidričevo, avgust 1958 (Jože Gal)

Razdejanje po neurju v Železnikih, september 2007 (nagrada Društva novinarjev Slovenije) (Tit Košir)

Stran / Page: 12

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 2450 cm²

7 / 7

1989

Takratna SZDL se odreče izdajateljskim pravicam do Večera in jih prenese na ČZP Večer ter nato na kolektiv časnika, ko se ta osamosvoji od tiskarskega dela, ki kot Mariborski tisk kmalu konča v stečajju.

1. januar 1991

Večerov delavski svet izvoli za novega glavnega urednika Milana Predana; časnik vodi v času njegove najhitreje rasti do leta 2000.

15. junij 1994

Prvič izide Večer s časnikarsko vsebino in grafično podobo, ki sta v celoti pripravljene z računalniškimi programi.

2. december 1994

Večer kot prvi med slovenskimi dnevniki izide v barvah, v novi tiskarni Leykam v Hočah.

6. marec 1995

Večer se lastniško preoblikuje in postane delniška družba. S certifikati pridobijo 43-odstotni delež lastništva zaposleni, 17-odstotnega upokojeni in bivši zaposleni. Drugi lastniki: 20 odstotkov KBM Infond, po 10 odstotkov Kad in Sod.

Oktober 1995

Večer dobi svojo prvo stran na internetu.

11. maj 1998

Večer izide prvič v celoti na internetu.

December 1998

Konča se najuspešnejše poslovno leto Večera. Povprečna tiskana naklada časnika preseže 68.000, prodana 62.000. Prvič in edinkrat v zgodovini je Večer po branosti pred Delom.

Marec 1999

Večer (letnik 1998) izide kot prvi slovenski časnik na zgoščenkah.

18. april 2000

Na volilni skupščini delničarjev ČZP Večer je z majhno večino uspel nasprotni predlog za novi nadzorni svet, s katerim so bili iz upravljanja izločeni mali delničarji družbe, čeprav so imeli v lasti še vedno več kot polovico delnic. Za dva mandata prevzame predsedovanje nadzornemu svetu vsakokratni direktor državne KBM. Sledijo zamenjave vodstev uprave in uredništva, do danes jih je bilo v tem obdobju pet. Odgovorni uredniki so bili Majda Struc, Darja Verbič, Tomaž Ranc, Uroš Skuhala in zdaj znova Tomaž Ranc.

April 2004

Končana je digitalizacija vseh številka Večera. Po internetu je dosegljiv arhiv s članki od 9. maja 1945. V elektronski obliki je dostopnih vseh skoraj 500.000 strani časnika.

7. julij 2005

Na skupščini delničarjev Infond Holdinga se izkaže, da je prevladujoč vpliv nad družbo iz rok državne NKBM spolzel v Skupino Pivovarna Laško. Posredno s tem tudi večinsko lastništvo nad ČZP Večer, čeprav so zaradi zakonskih omejitev lastniški deleži "parkirani" pri prijateljskih družbah.

14. februar 2006

Izide prva številka Bonbona, skupne priloge dveh slovenskih časnikov - Večera in Primorskih novic.

9. oktober 2006

Izide prva številka vsebinsko prenovljenega Večera. Ukinjene so regionalne izdaje, z uvedbo novega koncepta so lokalne in regionalne novice na voljo vsem bralcem po Sloveniji.

20. november 2006

Večer izide prvič v novi grafični podobi.

14. oktober 2008

Večer predstavi na tiskovni konferenci svoj novi proizvod - Večerovo založbo elektronskih knjig Ruslico.

10. november 2008

Družba Delo, d.d., s pogodbo odkupi od družbe FIMES, d.o.o., 151.608 delnic Večera, predtem v enakih deležih v lasti te družbe, Cestnega podjetja Maribor in Tovarne vozil Maribor, in s tem postane 80-odstotni lastnik Večera.

23. september 2009

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence izda odločbo, s katero ugotovi, da je Delova pogodba o nakupu Večera neskladna s pravili konkurence, in prepove koncentracijo obeh družb. Nakup Dela je nezakonit tudi po zakonu o medijih, saj je bil izvršen brez zakonsko potrebnega soglasja ministrstva za kulturo. Urad Delu, d.d., naloži prodajo 75-odstotnega deleža Večera v enem letu.

10. marec 2010

Delo, d.d., objavi mednarodni javni razpis za prodajo 75-odstotnega deleža v Večeru, ki še ni zaključen.

